

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 13 czerwca 2013 roku w sprawie z powództwa K. J. przeciwko (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

w (...) Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w pkt. 1 zasądził od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) na rzecz (...) kwotę 3.600 złotych z ustawowymi odsetkami od kwoty 1.200 złotych od dnia 1 lutego 2011 roku, od kwoty 1.200 złotych od dnia 1 lutego 2012 roku, od kwoty 1.200 złotych od dnia 1 lutego 2013 roku, a w pkt. 2 wyroku zasądził od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) na rzecz (...) kwotę 717 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. (wyrok – k. 86)

Apelację od powyższego orzeczenia wywiodła pozwana (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) skarżąc je w całości i zarzucając:

1. błąd w ustaleniach faktycznych stanowiących podstawę rozstrzygnięcia polegający na niewłaściwym przyjęciu, iż powód nie wyraził skutecznej zgody na przejęciu przez (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością długu (obowiązków) pozwanego wynikającego z umowy dzierżawy z dnia 31 lipca 2009 roku;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, a w szczególności art. 519 § 1 i § 2 pkt. 2 k.c. poprzez jego błędną interpretację polegającą na przyjęciu, iż:

- w świetle wskazanych wyżej przepisów nie jest dopuszczalne skuteczne wyrażenie zgodna przejęcie długu w przyszłości przez nieokreślony indywidualnie podmiot,

- niewypłacalności przejemcy długu w rozumieniu w/w przepisów oznacza także sytuację nieistnienia przejemcy w chwili wyrażenia przez wierzyciela zgody na przejęcie długu,

- w przypadku wyrażenia zgody na przejęcie długu w przyszłości przez nieokreślony indywidualnie podmiot chwilą miarodajną do oceny wypłacalności dłużnika jest chwila wyrażenia zgody na przejęcie długu.

W konkluzji powyższych zarzutów apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa prawnego bądź uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego. Ponadto apelująca wniosła o przeprowadzenie dowodu z dokumentu w postaci aneksu nr (...) do umowy dzierżawy z dnia 31 lipca 2009 roku na okoliczność zmiany stron stosunku dzierżawy. (apelacja – k. 98-99)

W odpowiedzi na apelację pozwanej powód wniósł o jej oddalenie w całości, wskazując, iż zarzuty w niej zawarte są nieuzasadnione. Wniósł także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych. (odpowiedź na apelację – k. 108-110)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna i podlega oddaleniu w całości.

Zaskarżone orzeczenie należało uznać za prawidłowe, stanowiące wynik właściwej oceny zebranego materiału dowodowego. Sąd Okręgowy podziela poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia i w konsekwencji przyjmuje za swoje, uznając za zbędne powielanie ich w treści uzasadnienia. Niniejsza sprawa podlega rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym i z tego względu zgodnie z przepisem art. 505¹³ § 2 k.p.c., jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku tego sądu powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

W ocenie Sądu I instancji, spór w sprawie dotyczył istnienia po stronie pozwanego legitymacji biernej. Dokonując oceny okoliczności sprawy pod kątem podniesionych w apelacji zarzutów stwierdzić należy, że istotą sporu jest ustalenie, czy doszło do zmiany strony umowy z dnia 31 lipca 2009 roku, przy czym pozwana, jako pierwotnie zawierająca umowę z powodem, miałyby „wystąpić” z umowy, a prawa i obowiązki z niej wynikające miałyby przejść na mocy umowy cesji zawartej z dnia 4 listopada 2010 roku na (...) Sp. z o.o. z siedzibą w (...).

W pierwszej kolejności należy więc odnieść się do zarzutu apelacji strony pozwanej sprowadzającej się do wykazania braku legitymacji procesowej biernej, która w przekonaniu pozwanej, dyskwalifikowała jej udział w charakterze strony w przedmiotowym postępowaniu.

W ocenie Sądu Odwoławczego, zarzut ten okazał się całkowicie chybiony, a poczynione w tym przedmiocie rozważania Sądu Rejonowego zasługują na uznanie. Nie budzi wątpliwości, że zgodnie z art. 519 § 1 k.c. osoba trzecia może wstąpić na miejsce dłużnika, który zostaje z długu zwolniony. Wprawdzie przejęcie długu następuje w drodze umowy pomiędzy przejemcą a dłużnikiem lub wierzycielem, jednakże w obu wypadkach do zawarcia umowy przejęcia długu potrzebna jest zgoda tej strony zobowiązania, która nie uczestniczy w umowie przejęcia długu – w tym wypadku wymagana była zgoda powoda (art. 519 § 2 kc). Przejęcie długu jest czynnością prawną dwuczłonową. Pierwszym członem jest umowa między przejemcą a dłużnikiem lub wierzycielem, drugim – oświadczenie zawierające zgodę na zmianę dłużnika. Umowa o przejęcie długu staje się skuteczna dopiero po oświadczeniu zgody przez osobę, której zgoda jest potrzebna do skuteczności przejęcia długu (vide: H. Ciepła (w:) Komentarz..., s. 601; W. Czachórski, A. Brzozowski, M. Safjan, E. Skowrońska-Bocian, Zobowiązania..., s. 367). Takiego charakteru – zdaniem Sądu I instancji, które Sąd quem w pełni aprobuje – nie miała blankietowa zgoda zwarta w treści umowy z dnia 31 lipca 2009 roku.

Wbrew zastrzeżeniom pozwanego w rozpoznawanej sprawie Sąd I instancji dokonał trafnej interpretacji art. 519 § 1 k.c. Do uznania umowy za umowę o przejęciu długu konieczne jest istnienie zgodnej woli stron co do przejęcia długu przez osobę trzecią ze skutkiem w postaci zwolnienia dotychczasowego dłużnika z długu. Wszelkie wątpliwości co do woli osoby trzeciej i wierzyciela w przedmiocie wstąpienia osoby trzeciej w miejsce dłużnika ze skutkiem w postaci zwolnienia go z długu wykluczają kwalifikację umowy jako przejęcia długu (por. wyrok Sądu Najwyższego z 05.09.2002r., II CKN 832/00, wyrok SN z dnia 28 czerwca 2000 r., IV CKN 72/00). O przejęciu długu ze skutkiem wobec wierzyciela można mówić tylko wówczas, gdy w czynności prawnej dotyczącej zmiany dłużnika uprawniony wierzyciel albo bezpośrednio uczestniczy lub też wyrazi na tę czynność zgodę. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 października 1978 roku, III PR 110/78, LEX nr 8140) Wskazania przy tym wymaga regulacja zawarta w art. 522 KC zgodnie z którą umowa o przejęcie długu powinna być zawarta pod rygorem nieważności na piśmie. To samo dotyczy zgody wierzyciela na przejęcie długu. Ta regulacja wymuszająca określoną formę dla wyrażenia oświadczenia woli w kwestii przejęcia długu, pociąga za sobą procesowe ograniczenia dowodowe (art. 247 KPC). Implikuje to konstatację, iż istotne okoliczności mające znaczenie w sprawie mogą być dowodzone tylko za pomocą dokumentów, będącymi podstawą ustaleń, czy doszło do przejęcia długu w wymaganej formie. Niezachowanie formy pisemnej z art. 522 k.c. (zarówno co do zawartej umowy o przejęcie długu, jak i co do oświadczenia wierzyciela wyrażającego zgodę) dotknięte jest nieważnością, nie wywołuje żadnych skutków prawnych i nie podlega. Jest to nieważność bezwzględna, występuje ona z mocy samego prawa, na którą powołać się może każdy, a sąd winien uwzględnić ją z urzędu (vide art. 58 § 1 k.c.).

Słusznie wskazał Sąd I instancji, iż art. 519 k.c. jest przepisem bezwzględnie obowiązującym i zmiana dłużnika jest możliwa tylko przy spełnieniu przesłanek w nim zawartych i w zakresie przesłanki w postaci zgody wierzyciela na przejęcie długu i tym samym złożenie stosownego oświadczenia, która w przedmiotowej sprawie nie została spełniona. Brak jest bowiem jakiegokolwiek dowodu wskazującego, iż takowa zgoda została przez powoda udzielona. Potwierdza to również treść zeznań powoda, który wskazał, iż nie znał wcześniej (...) Sp. z o.o. z siedzibą w (...) i nigdy nie wyrażał zgody na cesję. Sąd I instancji w sposób prawidłowy dokonał również interpretacji § 13 umowy dzierżawy wskazując, iż jego treść nie może być uznana jako wyrażenie zgody przez powoda na dokonanie zmiany dłużnika, jak również nieważne jest jakiegokolwiek zrzeczenie się prawa do wyrażania zgody na jego przeniesienie. Pozostawałoby to bowiem w sprzeczności z bezwzględnie obowiązującym przepisem art. 519 k.c. Wprawdzie zgoda powoda – jako wierzyciela – mogła być wyrażona także przed zawarciem umowy o przejęcie długu (art. 63 § 1 k.c.), jednakże oświadczenie powoda

w tym przedmiocie powinno było określać nie tylko przedmiot przejęcia praw i obowiązków, ale również wskazywać podmiot przejmujący. Tymczasem w dacie zawierania umowy dzierżawy przez strony, (...) Sp. z o.o. z siedzibą w (...) nie istniała. Powód nie miał zatem możliwości dokonania chociażby oceny kondycji finansowej podmiotu przejmującego, zgodnie zaś z treścią art. 519 § 2 pkt 2 kc, zgoda wierzyciela jest bezskuteczna, jeżeli nie wiedział on, że osoba przejmująca dług jest niewypłacalna (przy czym w doktrynie podkreśla się, że niewypłacalność musi istnieć w chwili wyrażenia zgody, a jeśli pojawi się później, to jest to okoliczność bez znaczenia dla oceny skuteczności wyrażenia zgody przez wierzyciela).

Zamierzonego skutku nie mógł również wyrzucić załączony przez stronę pozwaną dokument w postaci kserokopii aneksu nr (...) do umowy dzierżawy z dnia 31 lipca 2009 roku. Przede wszystkim zgodnie z art. 253 zd. 2 k.p.c. jeżeli spór dotyczy dokumentu prywatnego pochodzącego od innej osoby niż strona zaprzeczająca, prawdziwość dokumentu powinna udowodnić strona, która chce z niego skorzystać. Okoliczności stwierdzone w przedmiotowym aneksie nie potwierdził natomiast powód. W ocenie Sądu dokument ten stanowi wyraz przyjętej przez pozwaną linii obrony zmierzającej do uzyskania korzystnego dla niej rozstrzygnięcia, która jednak nie mogła odnieść pożądanego rezultatu. Dokument ten należy traktować w kategorii fikcji prawnej i posługiwanie się tego rodzaju praktykami świadczy o nielojalnym zachowaniu strony pozwanej wobec powoda.

W ocenie Sądu Odwoławczego zgody powoda na przejęcie długu nie należy upatrywać w okoliczności złożenia wniosku o zawezwanie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w (...). Nie można podzielić poglądu strony pozwanej wyrażającego się w stwierdzeniu, że takie samo znaczenie w przypadku zgody na przejęcie długu wyrażonej przez wierzyciela w postaci w postaci pisemnego wezwania do zapłaty należności lub powództwa o jej zapłatę (vide: wyrok SN z dnia 21 grudnia 2005 r., IV CK 305/05, LEX nr 394005; por. także orzeczenie SN z dnia 11 września 1958 r., III CR 1168/57, OSN 1960, nr II, poz. 40) należy przyznać wnioskowi powoda o zawezwanie przejemcy do próby ugodowej. W przedmiotowej sprawie zarówno wezwanie do zapłaty, jak i wytoczenie powództwa nastąpiło w stosunku do (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w (...), zaś wniosek o zawezwanie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w (...) do próby ugodowej miało miejsce już po wytoczeniu powództwa, tj. 5 grudnia 2013 roku. Symptomatyczny przy tym jest fakt, iż powód nie stawiał się na wyznaczone posiedzenie oraz jak wynika z pism powoda wniosek ten został złożony z ostrożności procesowej. Zatem złożenie wniosku – zresztą nieskuteczne nie może przesądzać o wyrażeniu przez powoda zgody na przejęcie długu.

W takim wypadku w mocy pozostał stosunek prawny łączący powoda z pozwanym, a zatem ten ostatni posiada legitymację procesową bierną.

Konkludując w ocenie Sądu odwoławczego słusznie Sąd I instancji uznał, że pozwany nie wykazał braku legitymacji procesowej biernej, gdyż zwarta umowa o przejęcie długu jest wobec powoda bezskuteczna z powodu braku oświadczenia wierzyciela o wyrażeniu zgody na przejęcie długu i nieważności bezwzględnej zrzeczenie się przez powoda prawa do złożenia takiego oświadczenia w umowie dzierżawy .

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.